

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННИХ ПІДРУЧНИКІВ

Кононець Н.В. (м. Полтава)

У останні роки посилюється інтерес до теорії оптимізації освітніх процесів у зв'язку із широким застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні, актуальне завдання для педагогів, методистів, викладачів на сьогоднішній день – правильно сплановане й організоване викладання та індивідуалізація навчання студентів. На допомогу у вирішенні цих проблем проходить електронний підручник (ЕП) – універсальний гіпермедійний засіб інтерактивного навчання, який містить зміст навчання однієї дисципліни (або різних навчальних дисциплін), викладений у компактній формі гіпертекстового середовища і призначений для використання у навчальному процесі, що стає новим об'єктом дослідження як у комп'ютерній, так і у педагогічній сфері [1]. Наявність в аграрних коледжах ЕП з усіх фахових дисциплін у достатній кількості підвищить ефективність навчального процесу, індивідуалізації навчання студентів та сприятиме ефективній організації робочого часу студента і викладача.

Проблемі розробки та використання ЕП присвячені роботи О. М. Балакиної, М. І. Бурди, В. П. Волинського, О. В. Зіміної, В. С. Круглика, В. В. Лапінського, В. М. Мадзігона, О. В. Співаковського та ін. Створенням педагогічних умов індивідуалізації професійної підготовки студентів займалися М. В. Гриньова, Л. І. Нечволод, О. М. Пехота, І. М. Цідило.

Для оцінки ефективності індивідуалізації навчання студентів аграрних коледжів з використанням ЕП була застосована методика оцінки ефективності навчальної діяльності студентів (за І. С. Тодоровою) [3]. Ця методика була використана з метою отримання кількісних та якісних даних про ефективність організації індивідуалізації навчання студентів засобом ЕП; забезпечення ефективного зворотного зв'язку від студентів до викладачів; визначення задоволеності студентів якістю організації навчального процесу; прищеплення студентам навичок рефлексії; навчати їх прийомам змістовної самооцінки своєї діяльності, формувати у них активну позицію суб'єкта професійної підготовки [2]. Нами був розроблений бланк методики для студентів.

Бланк методики

П.І.Б. (не обов'язково) _____ Предмет _____

Прочитайте наведені далі речення у таблиці. Читати потрібно і ліве, і праве твердження. Визначте, яке з них точніше характеризує Вашу думку стосовно індивідуалізації навчання. Обведіть тільки одну цифру (бал), яка показує ступінь визначеності даної характеристики. Орієнтуйтеся на наступну шкалу: 1 – швидше переважає ця характеристика, чим протилежна; 2 – характеристику виразно визначено; 3 – характеристику визначено дуже сильно; 0 – важко сказати. Від'ємні значення – протилежно до додатних.

«+» Характеристика навчання з ЕП	Обведіть потрібну цифру	«-» Характеристика навчання з ЕП
1. Вчитися з ЕП цікаво, захоплююся процесом навчання.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	1. Вчитися з ЕП не цікаво, навчаюся без захоплення
2. Вчу предмет за власним бажанням.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	2. Вчу предмет під зовнішнім тиском, за обов'язком
3. Вчусь старанно, наполегливо, систематично.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	3. Вчусь абияк, з лінню, не систематично.
4. Зв'язок навчального курсу з майбутньою професією мені зрозумілий.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	4. Зв'язок навчального курсу з майбутньою професією мені не зрозумілий.
5. На заняттях я активний, не відволікаюся і не займаюся сторонніми спра-	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	5. На заняттях я пасивний, часто відволікаюся і займаюся сторонніми справами.

вами.		
6. Ціль, обсяг і алгоритм виконання самостійної роботи мені зрозумілі.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	6. Ціль, обсяг і алгоритм виконання самостійної роботи незрозумілі.
7. Мої оцінки власної роботи на заняттях збігаються з оцінками викладача.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	7. Мої оцінки власної роботи на заняттях не збігаються з оцінками викладача.
8. Я встигаю законспектувати матеріал з ЕП, що подається на заняттях.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	8. Я не встигаю законспектувати матеріал з ЕП, що подається на заняттях.
9. Мені вдається швидко та якісно опрацювати навчальну інформацію з ЕП.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	9. Мені не вдається швидко та якісно опрацювати навчальну інформацію з ЕП.
10. На заняттях напружено працюють перш за все мої мислення та увага.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	10. На заняттях напружено працює перш за все моя пам'ять.
11. Навчальний матеріал в ЕП мені зрозумілий, у ньому достатньо конкретних прикладів та визначено основні думки.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	11. Навчальний матеріал в ЕП мені не зрозумілий, не достатньо прикладів та не визначено основні думки.
12. На заняттях добре чути, що говорить викладач, в аудиторії продуктивно тиша.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	12. На заняттях не чути, що говорить викладач, в аудиторії шум.
13. Навчальна інформація використовується для виконання практичних вправ, аналізу конкретних ситуації, наближених до професійних.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	13. Навчальна інформація не використовується для виконання практичних вправ, аналізу конкретних ситуації, наближених до професійних.
14. Здобута навчальна інформація з ЕП зберігається у пам'яті на довгий час.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	14. Здобута навчальна інформація з ЕП не зберігається у пам'яті на довгий час.
15. В ЕП рівно скільки інформації, скільки я можу якісно опрацювати.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	15. В ЕП навчальної інформації або занадто багато, або занадто мало.
16. При роботі з ЕП не зморююсь, почуваю себе бадьорим.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	15. При роботі з ЕП я зморююсь, почуваю себе знесиленим.
17. Для того, щоб добре вчитися, мені не потрібний контроль з боку викладача.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	17. Для того, щоб добре вчитися, мені потрібний постійний контроль з боку викладача.
18. На заняттях з ЕП у мене переважає гарний настрій, почуваю себе впевнено.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	18. На заняттях з ЕП у мене переважає поганий настрій, почуваю себе невпевнено.
19. Відчуваю підтримку, повагу та розуміння з боку викладача.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	19. Відчуваю неповагу, відсутність підтримки та розуміння з боку викладача.
20. ЕП позитивно впливає на мою підготовку, стимулює бажання вчитися.	+3 +2 +1 0 -1 -2- 3	20. ЕП негативно впливає на мою підготовку, стимулює бажання вчитися.

Обробка результатів здійснювалася наступним чином: у лівій колонці бланку перелічені твердження, які характеризують ефективно організовано навчальну діяльність студента, у правій – неефективно. Усі бали склалися в суму з урахуванням знаків. Для обчислення коефіцієнту загальної ефективності індивідуалізації навчання уся сума ділилася на 20 (кількість тверджень у бланку):

$$E_{\text{заг}} = \frac{\sum_{k=1}^{20} \text{балів}}{20}$$

де k – номер твердження, $E_{\text{заг}}$ – коефіцієнт загальної ефективності. Ефективність індивідуалізації навчання засобом ЕП визначалася за допомогою таблиці 1:

Таблиця 1

Шкала оцінювання рівня ефективності індивідуалізації навчання з використанням ЕП

Значення коефіцієнта	Від +3 до +1,9	Від +1,8 до +0,6	Від +0,5 до -0,5	Від -0,6 до -1,8	Від -1,9 до -3
Рівень ефективності	Дуже висока	Висока	Середня	Низька	Дуже низька

Результати показано у таблиці 2:

Таблиця 2

Рівень ефективності	Дуже висока	Висока	Середня	Низька	Дуже низька
КГ(40)	53%	43%	5%	0%	0%
ЕГ(40)	83%	18%	0%	0%	0%

Як видно з таблиці 2, рівень ефективності індивідуалізації навчання студентів з використанням ЕП характеризується як високий і дуже високий в обох групах: КГ (53% – дуже висока, 43% – висока), ЕГ (83% – дуже висока, 18% – висока). Середній та низький рівень ефективності спостерігається у незначній кількості студентів КГ (5% – середня, 0% – низька) та ЕГ (0% – середня, 0% – низька).

Загалом у студентському середовищі можна констатувати факт позитивної зацікавленості проблемою організації індивідуалізації навчання з використанням ЕП.

Література

1. Кононец Н. В. Розробка електронного підручника для індивідуалізації навчального процесу в аграрних ВНЗ I-II рівнів акредитації / Н. В. Кононец // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2008. – № 6. – С. 99-109.
2. Моргун В.Ф. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / В.Ф. Моргун, І.Г.Тітов. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 464 с.
3. Тодорова І.С. Методика моніторингу навчальної діяльності студентів / І. С. Тодорова // Педагогічна майстерність як сучасна технологія розвитку особистості вчителя: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 4-6 березня 2002, м. Полтава. – Полтава : АСМІ, 2002. – С.276-281.